

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravníštvo v Ljubljani, Francíškanska ulica šte. 6, I nadstr. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, za mesec K 3.50. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petít vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglasi in poslane vrstice po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Dalekovidnost.

»Arbeiterwille« piše:

Vedno govore o vztrajanju. Čudno je pač, da prav najglasnejši kričiči o vztrajanju opuščajo eno: dalekovidnost. Da traja vojna dalje, da ni mogoče enostransko razoroženje, to ve vsakdo. Toda kdor gleda nekoliko dalje, komur ni njegova volja, njegova domišljija ali tujanje edino središče njegovih misli, ta bo upošteval vse možnosti in ne bo slepo verjel, da mora končati vojna za osrednje države ugodno. Samoobsebi umevno želi vsakdo, ki čuti socialno, da ne bi njegova državna skupnost, njegov narod ali vsaj njegov razred trpel niti zaradi tega, kako konča vojna, niti zaradi vojnih zla in vojne škode še hujše muke in še večjo škodo. Prav zaradi tega bo uvaževal vse možnosti in se ne bo igral z usodo svojega naroda, domovine ali celo svojih razrednih sodrugov. Te dalekovidnosti, zlasti pa nikakršnega razumnega vpoštevanja pa zlasti nemški nacionalisti ne poznajo. Če je lepo, ali deževno, če kaže zmaga ali preti nevarnost kaknega poraza, vedno govoričijo le o nemških »belangih« — v čem pa ti obstojajo, še sami niso na čistem, niti niso edini — a se morajo izpolniti. Nemci morajo biti vladajoči narod v Avstriji. Kdor tu ne sodeluje, je izdajalec naroda, ki naj ga policija nujno pošlje v prisilno delavnico. In refren je: Vsak Nемеc vztrajaj!

Kako stoje danes stvari? Upanje na zmago Nemčije na zahodu je v tem letu takorekoč splavalo po vodi. Upošteva je, da bi utegnili doseči zmagovalen mir do prihodnje žetve, je le še prav majhno, ali pa ga sploh ni.

Nobena tajnost ni, da treba v Avstriji vse napore, da sodelujejo vse moči, če se hoče vojna vzdržati vsaj še eno leto. Pri tem je seveda dobra volja večine prebivalstva predpogoj. Kako pa je v državi sami? Poljaki delujejo za svojo državo in ne marajo za Avstrijo tega, kar bi utegnili njihovi bodoči državnosti koristiti. Čehi se nadejajo, da prihaja njihova država. Jugoslovani čakajo, da se jim pripozna nacionalna samostojnost v kakršnikoli obliki. Za državo v svoji sedanji obliki nastopa le tanka zgornja plast Nemcev. Da ob takih razmerah ni mogoče nikako sodelovanje, je jasno. Nemški nacionalisti mislijo: Če ne ubogate radi, tedaj se uporabi sila! Verjetno ni, da bi bilo v Avstriji na razpolago še toliko sile, da bi se mogla razen vojne proti Italiji bojevati tudi proti tem, ki niso enako obsedeni s strastjo zmagovalnega miru. Gotovo, par tu-

catov lahko pobesijo, par stotin jih lahko spravijo v ječe, toda proti celim narodom ali razredom ne pomaga krvnik ali ječar prav nič. Posledica je: Gledati treba, da pridemo do sporazumljenja, fantaste treba spraviti na pot resničnosti in jim nuditi to, kar zahteva čas, in omogočiti skupno življenje in delovanje v strašni dobi, ki ne izpolnjuje nobenemu njegovega upanja, pač pa vse ogroža.

To bi bilo pametno. Vendar ravno vsled tega zametujejo to višji nemški nacionalisti. Da na podlagi nemških »belangov« ne more biti sporazuma med narodi Avstrije, je jasno. Kaj počenjajo naši nacionalisti? Tepo se s pametjo. Ker govore, da se peča Hussarekova vlada z novo preustrojitvijo Avstrije na federativni podlagi, se sestanejo hitro takoimenovani »volksrati« in sklenejo, da vztrajajo nepreklicno na stališču, da vsako širše zrahlanje zahodnoavstrijske državne oblike kakor tudi šablonska preustrojitev kakršnekoli si bodi vrste nasprotuje nemškim »belangom«. Zlasti sta ustanovitev jugoslovanske države s priključitvijo slovenskega ozemlja v katerikoli si bodi obliki že, toda tudi uvedba nacionalne avtonomije za južne kronovine nezdržljivi z nemškim in avstrijskim naziranjem, ker bi pripravljali le popolno odcepitev teh ozemelj od avstrijske države. Gospodje bodo tirali tako daleč, da se bo nemško delavstvo in z njim vse dalekovidnejše nemško prebivalstvo uprlo tej brezglavi politiki z vsemi pomočki. Kajti, če Mravlag, Ornič in Markl hočejo utoniti v nacionalističnem močvirju ali zaigrati obstoj vseh Nemcev v Avstriji, tedaj s tem še ni rečeno, da se mora sodelovati. V alpskih deželah naj bi bil zločin to, kar v sudetskih deželah zahtevajo »volksrati«. In tá zločinska politika v tem času? Preden govori ta družba o vztrajanju, naj enkrat pomisli, v kakšnem času in ob kakih razmerah tudi živi masa Nemcev v alpskih deželah, preden bo prepozno.

Vojna poročila.

Z italijanskega bojišča.

Dunaj, 21. septembra. Uradno se razglša: Italijansko podjetje proti našim pozicijam v odseku Tonale se je ponesrečilo v uničujočem ognju naše artiljerije. V Judikarijah, v dolini Concei, pri Mori in na visoki planoti Sedmih občin krajevni spopadi. Med Brento in Piavo so se Italijani na neuspeh zadnjih dni omeili na slabotne sunke proti našim pozicijam na Tassonu severovzhodno Monte Pertica, ki so bili vsi gladko zavrženi. — V Albaniji nič posebnega.

Dunaj, 22. septembra. Uradno se razglša: Vzhodno Doso je naš naskakovalni oddelek napadel italijanske sprednje jarke, katere so branili čehoslovaški legionarji. Večji del posadke je prišel v naše roke ter ga je doletela zaslužena kazen. — V Albaniji so bili italijanski napadi ob morski obali zavrženi.

Boji ob Hindenburgovi črti.

Berlin, 21. septembra. (Uradno.) Na zapadnem bojišču med Gozeaucourtom in Sommo hudi artiljerijski boji. Angleški delni napad severozapadno Belcourta se je izjalovil pred našimi črtami. Južno Somme smo vzeli naše daleč pred postojanko puščene sprednje čete na črto nazaj ter smo vsled tega izpraznili tudi Essigny le Grand. Med Vauxaillonom in Jouyem so ljutemu topniškemu ognju sledili zvečer sovražni napadi. Na grebenu zapadno Jouya se je sovražnik ustalil; drugod je bil zavržen. Ob lorenški fronti nič posebnega.

Berlin, 21. septembra zvečer. Pred Hindenburgovo fronto med Gruzeaucourtom in Hargicourtom so se ponesrečili veliki enotni angleški napadi. Sovražnik je imel izredno težke izgube.

Berlin, 22. septembra. (Uradno.) Armadna skupina kraljeviča Ruprechta: Močni angleški napadi severno Scarpe so bili zavrženi. — Armadna skupina generala Boehna: Angleži so izvršili včeraj zopet velik enoten napad s ciljem, da prebijejo našo fronto južno Cambraija. V varstvu srditega topniškega ognja, spremljano od oklopnih vozov in letalcev je angleška infanterija med Gouzeaucourtom in Hargicourtom rano zjutraj nastopila k napadu. Pričakujoč angleški napad smo našo obrambno črto vzhodno Epechy preložili v stare angleške pozicije. Ko se je sovražnik približal našim postojankam, ga je sprejel uničujoč ogenj naše artiljerije, infanterije in strojnih pušk. Napad se je ob ogromnih izgubah sovražnika ustavil pred našimi črtami. Po novi artiljerijski pripravi se je sovražnik znova zagnal proti našim postojankam, a tudi ta napad se je ponesrečil. Sovražnik pa je vdrl v jugozapadni del Villersa in v pristavo Quenemont. Naš protinapad ga je vrgel zopet nazaj. Tudi več ponočnih napadov smo krevavo zavržili. Včerašnji bojni dan je bil v težkih bojih na zapadni fronti eden najuspešnejših. Sovražniku smo prizadejali usoden poraz. Naša vrla artiljerija je posebno uspešno sodelovala. — Armadna skupina nemškega cesarjeviča: Med Ailetto in Aisno artiljerijski boji. Proti večeru delni napadi vzhodno Vauxaillona in sverno Vaillyja.

Berlin, 22. septembra zvečer. Na bojnih frontah nobenih posebnih dogodkov.

Italijanski letalski napad na Pulj.

Rim, 21. septembra. Neka naša letalska skupina je bombardirala arzenal v Pulju ter tamošnjo ladjedelnico in municijska skladišča z dobrim uspehom. Dva sovražna letala sta bila sestreljena; tri letala so bila poškodovana in so se morala spustiti na tla. — K temu italijanskemu

LISTEK.

Rdeči sarafan.

Poljski spisal Mihael Czajkowski.

(Dalje.)

Kakor hitro ste odpotovali, je snel vaš svak krinko. Na njegovo ovadbo sem bil jaz vtaknjen v zapor z mnogimi drugimi ter odposlan in danes zasledujejo vas!

Kakor britko mi je že bilo, da sem moral o svoji sestri vse to slišati in onem lopovu, ki je postal njen soprog, me je vendar poživila novica o zvesti ljubezni Pavlinini.

Samo o njej sva govorila z Vladislavom in tolažil sem se, da z njim zopet vidim bregove Dnjestra.

Še isti večer me je opomnil Abas-Isznil: »Ti moraš od tod; sicer ti pridejo na sled. Jaz rečem enostavno, da mi je ušel moj hlapec. Tu imaš obleko. Pri vratih te čaka moj vodnik s konjem.«

Hitro sem se oblekel v to krasno črkesko obleko, poljubil svoja najboljša prijatelja in odšel, ne meneč se za svojo usodo prihodnjih ur in dni. Mislil sem samo na negotovo, daljnjo prihodnost in na zopetno svidenje s Pavlino.

Naj molčim o nevarnostih, ki so mi pretile pri prehodu čez Terek, dokler nisem dospel naposled do Črke-zov in Čečenov.

Ti bojeviti rodovi me niso vprašali ne po imenu, ne po stanu, ampak samo po tem, ako imam bojaželjno srce, močno roko za sekanje, bister um za izsleditev sovražnika in izvohanje nevarnosti in močno, vztrajno telo.

Ko sem dostal prvo poizkušnjo, so me vzeli kot brata in tovariša seboj na vse svoje boje in napade na bogate turziške vasi, na bogate daghestanske planote in v gorovite dežele karabaghske.

Čestokrat smo premerili erivansko visoko planoto in čestokrat smo slišali zvonjenje samostanskih zvonov čemiadsinskih

Armenci so nam plačevali svoj tribut in prebrodivši Aras, smo za kratek čas preganjali pred nami bežeče Kurde.

Često smo napajali svoje konje z Lesghijerci v valovih kaspiskega morja, ali pa smo prinašali smrt in strah posadki glavnega mesta Derbenta z Avari.

Mi nismo ne sejali, ne želi, a vendar smo imeli zlata v obilju.

Često nismo vedeli, kje bomo prenočevali, kje in kako preživeli jutrajšnji dan, to pa smo vedeli, da noči ne bomo prežalovali in ne dneva preživeli v brezdelju.

Koliko krasot, koliko mičnosti sem našel v tem življenju; danes kot vitez, jutri kot ropar, človek, kakršen sem bil jaz, poln strastnih čuvstev.

Ako je bila nekdanja moja strast ljubezen, je bila sedaj vojna slava. V svojem ponosu in gorečnosti sem si domišljeval, da oddaljena ljubica zasleduje moje junaške čine in da mi namigava, naj se vrnem domov, ona, najlepše plačilo zmag.

Tudi Črkezi so me poplačali s priimkom astran-hain, t. j. lev moči.

Pri njih sem se naučil bojevati kot lev. Kakor se lev nauči prizanašati, tako se je naučilo tudi moje srce.

Nekega dne sem dobil po Kabardu sledeče pismo:

»Danes odpotujeva z Vladislavom v Tvojo domovino. Car je pomilostil Vas vse. Pojdi takoj h generalu, mojemu sorodniku, ki mi je obljubil, da Te hoče preskrbeti s potnim listom. Molči pa kot zid o tem, kar si doživel med Črkezi. Mogoče se zopet vidimo. Ako ne, ostani moj prijatelj, kakor tudi jaz ostanem vedno

Tvoj Abas-Isznil.«

Pripisek od Vladislava se je glasil:

»Kmalu se zopet vidimo, Tomaž! Tudi Pavlino boš zopet videl. Bodita srečna! Ta najsrčnejša želja

Tvojega Vladislava.«

poročilu pripominja c. kr. korespondenčni urad: Več kot polovica italijanskih bomb je badla v morje. V Pulju sta bili poškodovani le dve privatni hiši. Sicer ni nobene škode ali izgube.

Francoska podmorska ladja potopljena.

Dunaj, 22. septembra. Eden naših podmorskih čolnov je 20. septembra zjutraj pri rtu Rodoni severno Drača potopil francosko podmorsko ladjo. Razun drugega častnika te ladje, fregatnega poročnika Lapeyre, je vsa posadka utonila.

Vesti iz Rusije.

Atentat na Trockega, Lipsko, 20. septembra. Kakor poroča posebni poročevalci »Leipziger Abendzeitung« iz Kijeva, je izvršen v Kursku atentat na Trockega. Neki vojak je streljal nanj, toda zgrešil je cilj. — Poročevalci javlja dalje, da je odkrila ukrajinska vlada zaroto, ki je imela namen, umoriti Rakovskega, voditelja ruske mirovne delegacije.

Ljening na seji. Petrograd, 20. septembra. Listi poročajo iz Moskve: Ljening se je udeležil včeraj prvič, odkar se je izvršil nanj atentat, sovjetske seje ljudskih komisarjev.

Prekinjenje diplomatskih zvez z Anglijo, Curih, 22. septembra. »Corriere dela sera« javlja iz Londona: Ruska vlada ni odgovorila na ultimatum angleške vlade z dne 16. t. m. Prosto odpotovanje angleških državljanov iz Rusije doslej še ni dovoljeno. Angleška vlada smatra svoje formalne odnose do današnje ruske vlade za prekinjene.

Nemško-ruska meja. Kovno, 22. septembra. Nemško-ruska obmejna komisija, ki je zborovala v Vilni, je dne 15. t. m. končala svoja dela. Izpraznitev ozemlja vzhodno Berezine se prične dne 20. t. m. in konča dne 28. februarja 1919. Berezina ostane tudi po izpraznitvi popolnoma v nemški posesti. Na njenem vzhodnem bregu se bo pričela nevtralna zona.

Politični pregled.

= Narodni svet za Koroško. Poroča se nam: 19. t. m. se je v Celovcu pod predsedstvom dr. Korošca ustanovil **pokrajinski osek N. S. za Koroško.** Po ustanovitvi se je razvil razgovor o narodnostnih in gospodarskih vprašanjih na Koroškem, katerega so se udeležili najodličnejši zaupniki slovenskega koroškega ljudstva. — Soc. demokratje se te seje niso udeležili.

= Iz vojnogospodarske komisije. Na zadnji seji vojnogospodarske komisije se je pričela razprava o centrali za mast in olje. Ministerialni svetnik dr. Steindl je povedal, da smo v doseganju izmeri preskrbljeni z mastjo in oljem do 1919. Na osebo pride mesečno približno 50 dek olja in masti, dočim je znašala poraba v miru 5 kilogramov na osebo. Predsednik centrale, Schicht, je opozarjal, da smo v miru uvažali okroglo 1600 vagonov olja in maščob, sedaj pa imamo vsega skupaj na razpolago samo 1500 vagonov. Do konca 1919 smo preskrbljeni. Toda vprašanje sode in premoga je postalo tako pereče, da utegne izpodbiti celo gospodarstvo centrale. V razpravi se je slišalo mnogo pritožb o pomanjkanju mila. Ravnatelj Loria je med drugim povedal, da je centrala zamudila kupčijo, v kateri je šlo za ogromne množine masti iz inozemstva.

= Poslanec Grafenauer pred sodiščem. Dne 28. septembra se vrši pred višjim deželnim sodiščem v Gradcu v zmislu znanega revizijskega zakona ponovna razprava proti koroškemu slovenskemu državnemu poslancu Grafenauerju, ki je bil leta 1915. od nekega vojnega sodišča na Koroškem po § 65 a obsojen na večletno težko ječo.

To pismo je bilo pisano že pred štirimi tedni. Moji bojni tovariši Črkezi so bili zelo ginjeni, ko sem jim naznanil svojo srečo.

Pri slovesu so mi dejali enoglasno:

»Ako se Ti ne bo dobro godilo, vrni se k nam! Prej bo skopnel sneg na Ebrusu, kot bo pa ugasnila naša bratska ljubezen do Tebe. Naše prijateljstvo ti ostane zvesto vedno. Naj ti Terek ne postane morje, astran-hain! Allah naj te obsipa s krasoto, zlatom in srečo!«

Na istem vrancu, ki me je tako urno kot ptič in tako peneče kot morski vrtnec nosil v vse boje, sem dospel v Tiflis.

Često sem se še ozrl na sneženo grivo Ebrusa, kakor na strme višine, ki so bile poraščene z jelkami in borovci in hrepenel sem si nazaj med Čečenze, a ljubezen do Pavline me je gnala z velikansko silo domov.

V Tiflisu me je sprejel Abas - Iszmilov sorodnik izvonredno prijazen, a mi moral žalibog naznaniti, da je moje bivanje med Črkezi znano v Peterburgu in da je odrejeno, da se me zapre kot dezertarja in prebežnika.

Dal mi je potni list kot Kabardu, ki potuje v Berdizozo na semenj in pristavil je še:

»Doma vam bo lažje doseči pomiloščenje. Car ima dobro srce in rad odpušča!«

= Spitzmüllerjev program je ožigosala »Arbeiterzeitung« tako-le: Časih se tudi v Avstriji govori o pravici narodov do samoodločbe. Če pa vidimo, da je za gospoda nad narodom v Bosni postavljen nekdo, ki ne razume niti jezika prebivalstva, kaj še, da bi imel kak pojem o njegovih potrebah in ideologijah, če vidimo, da ima narod v Bosni na izbiro ljudi, ki naj ga vladajo, toliko vpliva, kakor n. pr. na dogodke na luni, potem smo si na jasnem, kako se »v gotovih ozemljih monarhije« ljudstvo spoštuje in kako se ravna z njim. Čisto gotovo, Evropa bo spoznala, da je gospod pl. Spitzmüller poklicani mož, da deli narodu v Bosni toliko svobode, kolikor njegovo »načelno mišljenje« smatra za primerno.

= Čehi ne smejo na slovanski jug. Znani češki pisatelj Machar in šef drame češkega narodnega gledališča v Pragi, Kvapil, sta se hotela podati v Ljubljano k otvoritvi slovenskega narodnega gledališča. Iz Ljubljane sta bila namenjena v Zagreb. Praška državna policija pa jima je brez navedbe vzrokov odrekala potne liste.

= Koncentracija poljskih strank. Med poljskimi strankami v Galiciji se vršijo posvetovanja, da se dožene, pod katerimi pogoji bi bilo mogoče ustanoviti poljski Narodni svet. Kakor se poroča iz Krakova, potekajo pogajanja ugodno in upati je, da pride kmalu do koncentracije poljskih narodnih strank v skupnem Narodnem svetu.

= Hrvatski ban na Dunaju. Glasom zagrebških poročil je ban pl. Mihalović v petek popoldne odpotoval na Dunaj. Njegovo potovanje na Dunaj se spravlja v zvezo z izpremembo na banski stolici, katero baje zasede hrvatski minister dr. Unkelhäusser, potem pa tudi z rešitvijo jugoslovanskega vprašanja.

= Ogrji za personalno unijo z Avstrijo. Iz Budimpešte se poroča, da namerava Neodvisna stranka v predstoječem zasedanju ogrskega državnega zbora začeti akcijo za personalno unijo z Avstrijo.

= Reforma volilne pravice na Ogrskem. Ministrski predsednik dr. Wekerle je v parlamentu sklenjeno volilno reformo že v drugi polovici meseca avgusta predložil kralju v sankcijo: »Az Est« je poročal, da so se pojavile težkoče glede vprašanja volilne pravice posestnikov Karlovega četnega križa ter je sankcija vsled tega naletela na ovire. Sedaj se iz Budimpešte brzojavno poroča, da je kralj zakonu o volilni reformi podelil sankcijo.

= Ogrska in jugoslovansko vprašanje. Ogrski ministrski svet je imel v petek važno posvetovanje o raznih notranjepolitičnih zadevah ter o jugoslovanskem vprašanju. Sprejeti so bili konkretni sklepi in ministrski predsednik dr. Wekerle se je podal na to na Dunaj, da poroča cesarju.

= Nemčija ogromno zadolžena. Nemški listi se že zelo pečajo s pripravami za razpis devetega vojnega posojila. Osmo vojno posojilo, o katerem so trdili, da je zadnja vojna operacija, je že davno izčrpano, a o koncu vojne ni ne duha ne sluha. Na doseganja vojna posojila so podpisali okroglo **89 milijard.** Na prvo vojno posojilo je podpisano 4480 milijonov mark, na drugo 9106 milijonov, tretje 12.100, četrto 10.768, peto 10.699, šesto 13.122, sedmo 12.625 in osmo 15.001 milijonov mark. — Izdano je bilo še za **17.670 milijonov blagajniških nakazil,** ki so tudi vojni dolg Nemčije, a bodo prej izplačana.

Kakor večnost se mi je zdela ta pot, ki sem jo naredil na konju. Kako često sem si želel preleteti ta prostor na ptičjih krilih.

Končno sem preplaval Dnjeper in se bližal bregovom Dnjestra.

V začetku sem nameraval iti naravnost v Jampol. Neka upirajoča se sila pa me je vlekla v rojstno hišo.

Ko sem prišel v vas, sem našel vse izpremenjeno. Enako pobarvane hiše so stale v vrsti kot vojaki, a okrog je vladala beda in revščina! Moja rojstna hiša je bila kakor obrnjena, nobenega reda na vrtu pred hišo, in pri drugih poslopih nisem mogel več spoznati. Tuji ljudje so hodili semintja in nobenega znanega obraza nisem videl.

Ko sem stopil s konja, se mi je približal raztrgan starec in hrt, kojega koža je bila skoraj gola in ki se je s težo vlekel proti meni.

Starec je bil moj zvesti Gregor, in pes-hrt moj Dolot. S solzami v očeh sem pogladil psa in vprašal starca:

»Kako kaj, moj Gregor?«

Začuden me je pogledal; potem je padel pred me:

»Ah, milostljivi gospod, vi ste, gospod Tomaž!«

»Gregor, vstani!« sem dejal in ga poljubil na čelo:

»Bog naj bo s teboj! Kaj si postal? Zakaj si tako revno oblečen?«

na. Dalje so izdali za mnogo milijard (tisoč milijonov) novih bankovcev. Nemški listi pravijo, da bodo deveto vojno posojilo veliko manj podpisavali, kot osmo, posebno za to, ker se niso izpolnile one nadeje, ki so jih vzdržavali oficijelno zelo trdovratno pri zadnjem vojnem posojilu, da bo kar najpreje sklenjen **zmagovit mir.** Nemški narod se čuti prevarjenim, a pomni naj da z zmagovitimi miri ni nič več »kšefta«.

= Nemški bog je v Varšavi . . . »D. L.« pišejo: V teh dneh je izdal nemški varšavski generalni gubernator ukaz vsem uradnicam, oskrbovalkam in vsem ženam, ki so zaposlene v vojaških službah varšavske posadke, da ne smejo v nobenem slučaju občeovati z poljskimi duhovniki; ne smejo se pri njih spovedovati in ne smejo se tudi udeleževati poljskih maš in drugih poljskih verskih stvari. Za nemške žene v armadi so le nemški vojaški duhovniki. Kršenje tega ukaza se smatra za kršenje subordinacije. Razglas so izdali glavno radi tega, ker se boje, da ne postanejo nemške žene Poljanke . . .

= Ali prično Italijani z novo ofenzivo? V italijanskem glavnem stanu se uveljavljata dve struji: Italijanska stranka zastopa naziranje, da je nova ofenziva nepotrebna, ker Italija pri mirovnem sklepu itak dobi nazaj Benečijo in poleg tega še znaten del avstrijskega ozemlja, ter opozarja na politični uspeh bitke pri Custozzi leta 1866. Francoska stranka pa sili na novo ofenzivo v velikem stilu, za katero se Italija mora odločiti, da reši svojo narodno čast in ob enem priskoči na pomoč svojim zaveznikom, ker bi sicer Avstro-Ogrska z zaatami silami posegla v odločilno bitko na zapadnem bojišču. Katera teh dveh struj se končno uveljavi, se bo pokazalo že v najbližjem času.

= Francoski odgovor na Burianov mirovni predlog. Švicarskim listom se poroča iz Pariza: Francoski zunanji minister Pichon je poslal švicarskemu poslaniku v Parizu, ki mu je bil izročil avstro-ogrsko mirovno noto, v odgovor »Journal officiele« s ponatiskom Clemenceaujevega govora v senatu ter je pripomnil, da Francija temu govoru nima ničesar pripomniti.

= Diplomatski svet entente. Londonske »Times« objavljajo članek, v katerem poročajo, da se pečajo v ententnih krogih z vprašanjem, če ne kaže, da se ustanovi za diplomatske zadeve osrednje mesto, nekak diplomatski Versailles, kjer bi se določila smer mirovne entente politike.

= Vojni položaj na zapadu. Težki boji zadnjih dni v prostoru Cambrai = St. Quentin so se nekoliko poglobili, ker se je Angležem in Francozom posrečilo severno St. Quentina pri Belleglise = Bellicvurtu približati se neki Sommi in bo treba še le premagati to naravno oviro, da se zamorejo nadaljevati vojne operacije v vzhodni smeri. Južno St. Quentina so Nemci izpraznili kraje, ki leže pred njihovo novo obrambno črto ob cesti proti La Fere. Med Ailetto in Aisno nadaljujejo Francozi svoje napade ob cesti Soissons = Laon in so tudi zadnje dni precej napredovali. Zadnji boji so dokazali, da se Nemci vsled sistematičnih francoskih operacij v sedanjih svojih pozicijah ne bodo mogli dolgo držati.

Agitirajte za „Naprej“! Pošiljajte ga vojakom!

»Kuhinjski hlapec sem postal na stara leta!« je potopil in britko jokal.

»Gregor, poslušaj! Kje je moja sestra?«

Zmaj z glavo mi je pokazal proti gradu brez vsakega daljnega odgovora.

Urno sem hitel nptri, odrinil sem služinčad, ki mi je prišla nasproti, in prehodil več sob, ne meneč se za to, kar se mi je rekalo. Prišel sem v salon.

Tam sem naposled našel sestro in njenega soproga. Oba sta sedela na divanu, noben otrok, noben psiček se ni igral poleg njiju — Bog ju ni blagoslovil z otroci.

Tedaj sem vzkliknil: »Moja sestra!« in ona je tudi hotela iti proti meni: kri je govorila krvi, četudi so morada molčala čuvstva.

On pa je stopil nazaj in rekel:

»Kdo pa ste vi? Gospa baronica nima nobenega brata več!«

»Gospa baronica ne, a Katarina Japlowiecka! Jaz sem Tomaž Japlowiecki, njen brat!«

Urno sem vrgel plašč proč, izpod katerega je molel moj latagan.

Lopov se je vzdignil kakor bi bil mrzliččen in zobje so mu sklepetali:

»Nesrečnež! Beži! Ze zdavnaj te iščejo!«

(Dalje prih.)

Izpred pritožbene komisije Ljubljana I.

Pod predsedstvom podpolkovnika g. Böhma se je vršilo v soboto več obravnav, in sicer: dva slučaja zaradi opusta dela, eden z Jesenic ter eden pri tvrdki Tönnes v Ljubljani. Obe pritožbi sta bili zavrženi z motivacijo, da ni nobenega pravnega razloga za opust, oba navajata razlog za opust dela — hrano. Ker je pa hrana za vse delavce enaka, ni bilo mogoče pritožbam ugoditi. O. Tönnesu se je pa naročilo, da da temu delavcu boljše delo, da si bo mogel delavce več zaslužiti.

Nadalje so se pritožili delavci I. žebeljske tovarne v Kropi in delavci tovarne žebeljev tvrdke Megušar v Kropi-Kamna gorica. Delavci so zahtevali 200% povišanja plače in podporo za družinske svojce. Pritožbam delavcev se deloma ugodilo, in sicer za oba obrata enako po sledečem redu: mojstrom se zviša vojna draginjska doklada za 40%, skladiščnikom za 45%, ključarjem za 45%, skladiščnim delavcem za 50%, vajencem (mladinski delavci) za 50%, skladiščnim delavkam za 50%, delavcem z dnevnim zaslužkom za 40%, tovarniškim delavcem za 70%, delavcem, ki delajo na domu, to so kovači žebeljev, moški in ženske, za 80% in delavcem za zaboje 45%. Vse to zvišanje se izplača na sedanjo dnevno in akordno, kakor tudi na stalno plačo.

Nadalje se ugodilo prošnji za rodbinsko podporo, in sicer za ženo po 12 kron, za otroka pa po 6 kron na štiri najst dni. Podjetnike je zastopal g. Meilikovič iz Trsta, delavce pa sodrug Hlebs.

Delavci obeh obratov so lahko zadovoljni s sedanjim uspehom, pomislilo pa naj, da ta uspeh ni uspeh delavcev iz Kroke, temveč organiziranih kovinarjev v Avstriji. Tudi vam, delavci v Kropi in Kamni gorici priporočamo, da se organizirate v kovinarski organizaciji, zakaj čakajo vas še težki boji in zmgl bo le tisti, ki bo na te boje pripravljen in oborožen, zato vsi v organizacijo!

Delavska konferenca v Londonu.

London, 19. septembra. Na londonski delavski konferenci je izjavil Gompers pri posvetovanju o resoluciji k avstro-ogrski mirovni noti, da ameriška delegacija z resolucijo ni zadovoljna, ker ne veruje, da bi bila ta od aliranih vlad podpirana; ker pa je vladalo v komisiji o tem vprašanju splošno soglasje, bodo podpirali sedaj on in njegovi tovariši večinsko resolucijo. Vandervelde je izjavil, da soglašajo z resolucijo in da so odkritosrčnost in dobri nameni avstro-ogrski vlade dvomljivi. Francoski socialist Albert Thomas je poudarjal, da je razširjena v zapadni Evropi stara in dobra socialistična navada, da dajo svojim vladam sem in tam kak ovinek. Z ozirom na odklonilni odgovor ameriške vlade na avstro-ogrsko noto smatra za pravilno, ako pošljejo sedaj druge ententne sile Avstro-Ogrski dopolnilni odgovor. Nato so se posvetovali glede resolucije o Rusiji. Longuet je dejal, da želijo njegovi tovariši protestirati. Vsak način posredovanja v Rusiji je odklanjati. Vandervelde in Kerenski sta sicer predbojevnika intervencije. Vendar je dobro, ako oddamo izjavo simpatije. Ni socialista kakršnekoli smeri, ki ne bi bil nasprotnik brest-litovskega miru. Kerenski, pozvan govoriti, je izjavil, da mora ugovarjati trditvi, da je Rusija prenehala biti zaveznik. Rusija ni nikdar opustila boja proti Nemčiji in ne bo nikdar priznala brest-litovskega miru. Rusija ne pripada niti k nevtralcem niti k sovražnikom entente. Gompers se je izrekel za štirinajst Wilsonovih točk, na podlagi katerih bi se utegnil zgraditi in ohraniti mir. Ameriško delavstvo je mnenja, naj bodo v uradnih deklaracijah vojujočih držav, ki bodo formulirale mirovno pogodbo, zastopani delavci. Obenem naj se vrši v istem kraju, kjer se bo sestala mirovna konferenca, vrši tudi konferenca delavstva celega sveta. Predlagane so bile različne resolucije, v katerih slavi kongres žrtve aliranih čet in jim častita k novim uspehom.

Amsterdam, 19. septembra. »Telegraph« javlja iz Londona, da je vložil pacifist Snowden na včerajšnji seji alirane delavske konference predloge, v katerih zahteva dobrohotno obsojanje avstro-ogrski note. Več delegatov in strokovnih organizacij je protestiralo proti temu, da vlagajo delegati osebne predloge. Ramsay MacDonald zagovarja pravico svojih pacifističnih prijateljev, da stavljajo predloge po svoji volji. Predsednik končno priporoča, da naj so takšni predlogi dovoljeni, nakar je vložil Will Thorne predlog, v katerem se je izrekel proti sklepu miru, dokler niso uničene armade osrednjih sil. Sexton je šel še dalje in je predlagal, da se stori cesarja Viljema in njegove svetovalce osebno odgovorne za svetovno vojno ter opustošenja in za nečlovečnost nemških čet. Nato so sklenili predložiti vse vložene predloge komisijam.

London, 18. septembra. Poročilo o odgovorih na spomenico delavske konference se bavi še o odpošiljativ dobro prmišljnega odgovora nemškim večinskim socialistom in socialistom drugih držav. Zadnji naj izrabijo svoj vpliv in pripravijo Nemčijo do tega, da bo bolje določevala svojo politiko.

London, 21. septembra. Medzavezniška delavska konferenca je danes nadaljevala svoja posvetovanja. Glede Rusije je bila z veliko večino sprejeta naslednja

resolucija: »Konferenca je mnenja, da smejo v soglasju s členom VI. Wilsonovih 14 točk sedanji napor zavezniških vlad, ki hočejo pomagati ruskemu ljudstvu, biti navdahnjeni le od iskrene želje, da se ohrani svoboda in demokracija in da se svetu zagotovi mir, s katerim se trajno ohranijo dragocene pridobitve revolucije.« Konferenca je končno sprejela poročilo komisije o vojnih ciljih ter bila potem zaključena.

London, 21. septembra. Delavska konferenca je koncem zborovanja sprejela poročilo komisije za vojne cilje v zboljšani sestavi in bila nato odgodena.

Dnevne vesti.

— **Strankini zbori.** Češkoslovska soc. dem. stranka ima svoj 12. redni zbor dne 1., 2. in 3. novembra t. l. v Pragi, avstrijska nemška soc. dem. stranka pa 31. oktobra in naslednje dni na Dunaju.

— **Shod konsumentov aprovizacije južne in državne železnice v Ljubljani** je bil prav dobro obiskan in je lepo uspel. Poročilo in resolucije priobčimo jutri.

— **V tobačno tovarno.** Poroča se mi, da se razširjajo po c. kr. tob. tovarni meke čenče, češ, da sem jaz napram g. Brzobohatimu, uradniku te tovarne, dejal, da je za delavstvo tob. tovarne vsega dovolj, tako makaronov in drugega blaga, le vsled gotovih okoliščin, ki jih menda jaz poznam ali sem jih celo zakrivil, se blago ne dobi itd. Prosim, da se mi natančno sporoči: kaj se trosi in kaj je g. Brzobohaty govoril, ker bom storil vse potrebne korake, da pridem na jasno, kdo trosi laži. Anton Kristan.

— **Velika pošiljatev svilenega blaga izgubila.** Iz Trsta poročajo, da je na transportu med Trstom in Mariborom od 31. julija do 1. avgusta izgubila pošiljatev svilenega blaga v vrednosti 300.000 K. Svileni blago je bilo črno, temno-višnjevo in njavo, široko en meter.

— **Požar v stari Pragi.** V okraju Getto, ki leži v središču stare Prage, je izbruhnil velik požar, ki je upepelil precej hiš. Šele po večurnem delu je mogla pogasiti požarna bramba velikansko ognjeno morje.

— **Obustava češkega dnevnika.** Vlada je ustavila izdajanje glasila češke katoliške stranke »Česky Zpádek«, ki je izhajal v Plznju. List se je mnogo bavil z jugoslovanskim vprašanjem.

— **Rekvizicija žita na Moravskem** se bo vršila z največjo strogostjo. »Moravsko-slezský Denník« je izvedel od verodostojne strani, da bo poklicanih na Moravsko 40.000 vojakov, ki bodo okupirali vse ceste in poljske poti, da se ne bo moglo izvažati žita potom tihotapstva.

— **Čemu so salonski vagoni?** Budimpeštanski listi javljajo: Na zapadnem budimpeštanskem kolodvoru je zapazil varnostni stražnik, da je v nekem salonskem vagonu naltlačenih vse polno prtjag. Stražnik je šel in zahteval od sprevoznika, da odpre voz in dovoli preiskavo, ki se je tudi odredila. In kaj je bilo v tem salonskem vagonu? Velike množine moke in masti se je vozilo v tem vagonu v nedoločeni kraj. Živila so bila takoj zaplenjena; kam so bila namenjena, ni bilo mogoče ugotoviti. Bržkone je hotel izrabiti ta za nadvojvodo Friderika rezerviran salonski vagon kak železniški nastavljenec v tihotapske namene.

— **Dekle na dražbi.** Trije vojni dobičkarji v Budimpešti so se nek večer izborno zabavali, posebno so bili veseli, ko so v svojo sredo dobili neko mlado dekle. Čigavo bo dekle, zato so se dolgo časa pričekali, slednjič so jo dali na dražbo. Zmagal je oni, ki je ponudil 50.000 kron. Napisal je takoj ček in ga dal dekletu. Da bi pa ne mogla dvigniti svote, je napisal letnico 1917. Ali dekle se ni dalo varati, temveč je popravilo letnico na 1918 in dvignilo denar. Ko je dobičkar to izvedel, je grozil, da jo oždi, ako mu takoj ne vrne najmanj 20.000 K. Dekle pa je šlo k advokatu, ki je napravil tožbo za odškodnino in zahteva 200.000 K za izobličeno dekletovo nedolžnost.

— **Kako je ozdraviti špansko bolezen?** Dunajski zdravniški list prinaša navodilo za ozdravljenje španske bolezni, ki ga je napisal zdravnik dr. Markovič. Posrečilo se mu je najti zdravilo, s katerim se ozdravi španska mrzlica v 24 urah. Takoj, ko bolnik začuti mrzlico, naj vzame tri do šest decigramov kalomela (vrsta živinske soli) in vsakih štiri do pet ur nato pol grama aspirina, pomešanega z enim decigramom kofeina. To zdravilo naj se jemlje le po zdravniškem navodilu, ker je kalomel zelo opasen protistrup.

— **Zopet papirna kriza.** Vlada je skrajšala dobavo premoga za papirnice na 50 odstotkov

dosedanje množine. To pomenja izbruh nove hude papirne krize.

— **Roparski napadi na vlake v Prusiji.** Listi poročajo, da so zavladale v Vzhodni Prusiji enake razmere kot so bile nekdanj v divji zahodni Ameriki. Kar venomer ustavljajo in oropavajo tam tovorne vlake. V zadnjih dneh so zaprli mnogo oseb, med njimi tudi nekaj uradnikov. — To poročajo nemški listi kot kako posebnost. Le na jug avstro-ogerske monarhije naj se ozró. Že na progi Zidani most, Zagreb bodo videli več. Ali na progi Dunaj — Trst, posebno Bruck o/M — Trst. Kako tu ropajo, ustavljajo vlake, delajo z ljudmi tudi uradniki... ni sploh človeško.

— **Letalo v sobi.** Nenavaden dogodek se je zgodil v Tornuju. Aeroplan, v katerem sta se nahajala dva počastnika, je padel iz meznanih vzrokov iz višine 500 metrov, predrl streho neke hiše in padel v sobo, v katerem je bilo zbrano slučajno devet oseb. Vsled padca se je poškodovala posoda za bencin, ki se je užgal. Od navzočih sta ušla le dve osebi brez poškodb. Tri žene in trije otroci so poginili v plamenih gorečega letala. Tudi hišna streha je popolnoma zgorela.

— **Španska bolezen pri švedski vojski.** Na Švedskem se ta bolezen silno razširja, posebno pa je obolelo vsled nje veliko število vojakov. Vsled tega so odpovedani vsi jesenski manevri. Zadnje dni je obolelo 21.029 vojakov, med katerimi jih je 78 umrlo. Rdeči križ je ustanovil posebne bolnice za obbolele vojake.

— **Železniška nesreča na Francoskem.** Blizu Laroche na Francoskem je prišlo do železniške katastrofe. Dosedaj so potegnili iz razvalin 10 trupel, število žrtev pa znaša baje nad 50, med temi jih je 30 mrtvih. Število poškodovanih oseb je po pripovedovanju popotnikov sploh težko oceniti.

— **Razne male vesti.** Praška gledališka cenzura je prepovedala »Narodnemu gledališču« uprizoriti novo Mahenovo igro: Nebo, pekel, raj. Najbrž je ne bodo smeli v Pragi igrati do konca vojske. — Nov proces proti poljskim vojakom se bo vršil 15. oktobra v zamošču. Obtoženih je 64 članov poljske vojaške organizacije zločina javnega nasilja in upora. — Češkoslovaški narodni odbor v Parizu je razpisal posojilo 20 milj. frankov. Podpisali so dvajsetkratno posojilo (400 milj.) — »Naprzod« poroča iz Lvova, da namerava uvesti metropolit Szeptycki za grško-katoliško cerkev celibat. Odslej bodo sprejemali le one v bogoslovnice, ki se zavežejo, da se ne oženijo potem, ko jih posvetijo za duhovnike. — »Pravo Lidu« poroča: Izvedel smo, da hoče vlada iz Češke exportirati letos 17.000 vagonov krompirja, med tem ko jih je lani le 6000. — Praga bi rabila, če bi hotela kar najskromneje pokriti svoje potrebe premoga najmanj 120 vagonov premoga dnevno; poleg tega kar dobivajo še zasebna podjetja. Dne 14. septembra 1918 je pa dobilo mesto Praga mesto tega — celo štiri vagona premoga. Le iz tega vidimo, kaj da nas čaka letošnje zimo. — Ruska republika je znacionizirala vse tefilne tovarne ter jih združila v socialistični kartel.

Iz stranke.

V petek dne 27. t. m. ob 8. zvečer se bo vršila v uredništvu »Napreja« seja izvrševalnega odbora naše stranke. Ker je dnevni red prav važen, so naprošeni tudi zunanji člani, da se seje udeleže, če je le mogoče.

Vse krajevne politične organizacije so prejele te dni okrožnico za obračun. Prosimo, da ga takoj koncem tega meseca izpolnijo in vrnejo tajništvu stranke v Ljubljano (»Naprej«).

Okrajna konferenca za idrijsko-jogaški politični okraj se bo vršila v nedeljo, dne 29. septembra t. l. ob 9. dopoldne v salonu gosp. Kunc a v Logatcu z dnevnim redom:

1. Poročilo o stanju socialističnih organizacij: a) politične in gospodarske, poroča sodrug I. Straus; b) strokovne, poroča sodrug P. Treven; c) izobraževalne, poroča sodrug A. Bajt.
2. Organizacija in taktika, poroča sodr. Petejan.
3. Politični položaj, poroča sodrug Ant. Kristan.
4. Tisk, poroča sodrug Petejan.
5. Stanje občinskih aprovizacij, poroča sodrug I. Straus.
6. Slučajnosti.

Zadnje vesti.

Pred važnimi odločitvami.

Dunaj, 22. septembra. Ministrska predsednika baron Hussarek in dr. Wekerle sta bila včeraj sprejeta pri cesarju v posebni skupni avdijenci, ki je veljala v prvi vrsti bosensko-hercegovinskemu vprašanju. Oba ministrska predsednika sta sporočila cesarju svoje nazore glede inkorporacije teh dežel Ogrski. Iz dobrega vira se poroča, da je baron Hussarek nasprotnik inkor-

poracije Bosne Ogrski in hoče baje izvajati konsekvence iz eventualne spojitve imenovanih dežel z Ogrsko. Tudi vse parlamentarne stranke se v najkrajšem času soglasno izjavijo proti združenju Bosne in Hercegovine z Ogrsko. Enak sklep se pričakuje tudi v gosposki zbornici.

Petdesetletnica poslanca Klofača.

Praga, 22. septembra. Poslanec Klofač obhaja jutri svojo petdesetletnico. Mesto Praga mu je ob tej priliki podelilo častno meščanstvo. Klofaču na čast se priredi slavnost, na kateri bo govoril predsednik Češkega svaza, poslanec Stanek.

Katastrofa v Wöllersdorfu.

Dunaj, 22. septembra. V Wöllersdorfu na Nižjem Avstrijskem je zadela delavstvo v tamošnji municijski tovarni huda nezgoda. Dosedanja poizvedovanja so pokazala, da je zakrivila katastrofo neka delavka, ki ji je padla na tla patrona, nakar se je delavnica vnela in vzplamtel v strašnem požaru. Večina delavk v tem objektu je zgorela. Od 277 trupel, ki so jih zadnje dni pokopali, jih 130 sploh ni bilo spoznati in ugotoviti identičnosti. Razen tega je zahtevala katastrofa 30 težko poškodovanih delavcev. Kako je z ostalimi, še ni nič znanega, vendar upajo, da je večina ubežala strašni nesreči. Žrtve je zalotila nezgoda ob razdeljevanju kruha. Zato je večina delavk tega objekta zapustila svoje običajne delavske prostore in stalo v gručah v delavnici. Ko je nastal v objektu naenkrat požar, ki se je razširil celo do vrat, je pričelo delavstvo vreti k vratom, toda, neusmiljeni zublji so prestregli ljudi in kar gromadoma požirali svoje žrtve. Pogreb teh žrtev je bil nad vse veličasten; udeležilo se ga je nad 15.000 delavcev, ki so spremili nesrečne tovariše na zadnji poti. Na čelu delavstva so šli zastopniki nemške socialne demokratične stranke in drugih delavskih organizacij. Množica je nosila pred seboj mogočen venec z rudečim trakom, ki je nosil napis: »Zadnji pozdravi delavstva municijske tovarne.« Na pokopališču je govorilo žrtvam več govornikov.

Vladna kriza v Nemčiji.

Berlin, 22. septembra. Vizekancler von Payer, ki se je nahajal na dopustu v Stuttgartu, je bil nenadoma poklican v Berlin. Njegov povratek na svojo službeno mesto je v zvezi z važnimi notranje-političnimi dogodki. Časopisje poroča, da stopa vladna kriza bolj in bolj v odločilni štadij. Stranke večine so odločene, da brez odloga sestavijo parlamentarno vlado, ki naj popolnoma neodvisno od glavnega stana vodi politiko, kakor jo zahteva resnost trenutka. Odločitev je odvisna od centra, ki bo na svoji jutrišnji seji definitivno zavzel svoje stališče. En del stranke se sicer še vedno ogreva za grofa Hertlinga, večina pa zahteva njegov odstop. Kot Hertlingov naslednik se imenuje v prvi vrsti poslanik v Kodanju grof Brockdorf-Rantzau, ki naj z vso enerzijo izvede parlamentarizacijo. Kar se tiče socialnih demokratov, zahtevajo, če naj vstopijo v kabinet: revizijo politike glede obmejnih držav v smislu samoodločevanja narodov; nadalje razveljavljenje člena 9. državne ustave, s čemer bi se doseglo, da bi državni kancler in državni tajniki eventualno lahko bili člani zveznega sveta in državnega zbora. Socialnodemokratična stranka zahteva, da se ji prepuste v kabinetu 2 ali 3 portfelji, v prvi vrsti portfelj notranjega ministra. Notranji minister naj bi postal poslanec Ebert.

Volilni boj v Berlinu.

Berlin, 21. septembra. V prvem berlinskem volilnem okraju se je vnel za mandat umrlega državnozbornskega predsednika Kaempfa hud volilni boj. Naprednjaki so postavili za kandidata po dolgem trudu tajnega justičnega svetnika dr. Kempnerja, proti kateremu se kaže celo v njegovi lastni stranki nezaupanje; manjšina je hotela imenovati kandidatom bivšega državnega tajnika dr. Dernberga. Neodvisni socialni demokratje so sklenili postaviti v tem okraju lastnega kandidata; tudi oficijelni socialni demokratje so stopili v volilni boj in postavili za svojega kandidata občinskega svetnika Huga Heimanna. Na volilnem shodu, sklicanem v četrtek od neodvisnih socialnih demokratov v tem okraju, je prišlo do velikih tumultov. Ko je podal po otvoritvi shoda deželni poslanec Adolf Hoffman državnemu poslancu Haaseju besedo, je navzoči policijski častnik prepovedal govoriti poslancu Haaseju. Nato je zagnalo zborovanje živahne fejklice in je prišlo do velikih nemirov; zato je policija shod razpustila. Vest, da je bil Haffmann aretiran, je neresnična. — To vmešavanje berlinske policije v volilne zadeve neodvisnih socialnih demokratov pomenja kršenje svobodne volilne pravice in politični krogi so

mnenja, da je iskati v tej prepovedi vzrok za proglasitev neveljavnosti bodoče nadomestne volitve.

Zvišanje krušne količine v Nemčiji.

Berlin, 22. septembra. Wolffov urad poroča, da se s prvim oktobrom znatno zviša količina kruha v Nemčiji. Ker daje letošnje krušno žito 15 do 17 odstotkov več moke kakor lansko, se zviša količina kruha za osebo in teden na štiri funte. Zviša se tudi racija krompirja.

Zveza narodov.

Stockholm, 22. septembra. Skandinav-ska sekcija mednarodnega ženskega komiteja je poslala vladam skandinavskih držav spomenico v kateri nasvetuje, da se sestavi skandinavska komisija, ki naj izdela pravila in določila načela za zvezo narodov. Spomenica povdarja, da so nevtralne države evropske v prvi vrsti poklicane za tako mednarodno nalogo, katero smatrajo za moralnično dolžnost.

Rumunski vojni kabinet pod obtožbo.

Bukarešt, 22. septembra. Parlamentarni preiskovalni odsek, ki razpravlja o obtožbi proti bivši vladi, je po daljšem zasliševanju odredil aretacijo polkovnika Slaniceana in kabinetnega šefa Ilesca. Slaniceanu je zakrivil potvore in goljufije.

Italijanski narodni praznik.

Rim, 22. septembra. Italijanski narodni praznik se je včeraj v celi Italiji slovesno praznoval. Vodilni politiki so v raznih mestih govorili o političnem položaju, ter povdarjali, da se bo Italija borila dalje, dokler ne izvojuje končno zmago.

Francoski vojni kredit.

Pariz, 22. septembra. Francoska poslanska zbornica je s 467 glasovi proti 4 glasom odobrila od vlade zahtevani kredit v znesku 12 milijard frankov za vojaške in izredne civilne izdatke v zadnjem četrtletju 1918.

Turki se umikajo v Palestini.

Carigrad, 22. septembra. Težki boji na palestinski fronti trajajo dalje. Angleži napadajo z izredno silo med morskimi obalo in železnico. Da skrajšajo svojo fronto, so se turške čete umaknile preko železnice v nove pozicije.

Wilsonova poslanica kongresu.

Newyork, 21. septembra. Predsednik Wilson je kongresu poslal spomenico, v kateri navaja razloge za odklonitev Burianove mirovne note.

Aprovizacija.

Trgovci se vabijo, da se zglase v torek, dne 24. septembra ob 9. uri v mestni posvetovalnici radi nakazila moke.

Aprovizacija južne železnice! Razdelitev krompirja se prične dne 24. septembra po 20 kg na osebo po 30 v. Delilo se bo po sledečih številkah: Torek od št. 1 do 100, sredo od 101 do 200, četrtek od 201 do 300, petek od 301 do 400, sobota od 401 do 500. Dopoldne pride na vrsto prvih 50 števil, popoldne drugih 50. Prosi se, da se konsumenti drže reda!

Oddaja češpelj. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala sveže češpelje v torek, dne 24. t. m. v deški šoli na Ledini (Komenskega ulica). Oddajale se bodo od 8 do 11 ure dopoldne in od 2 do 5 ure popoldne. Kilogram stane 2 K.

Razno.

* **Kaj je patriotično?** Vse, kar pomaga »vzdržati« do »častnega miru«. Torej: Si-li lačen — »vzdrži« lačen biti. Nimaš-li čevljev — »vzdrži« bos. Nimaš-li mila — »vzdrži« umazan. Nimaš-li celih hlač — hodí z raztrganimi. Nimaš-li druge srajce — »vzdrži« napade uši. In, nimaš-li veselja do smrti — »vzdrži« živeti. (»Ravnost.«)

* **Kakšne križe bomo kmalu dobili vsi.** Češko budijeviška »Sudböhmsche Volkszeitung« prinaša ta-le dovtip: Kdor zdrži 14 dni živeti le od tega, kar dobi na karte, ta dobi nov leseni križ — toda zmagaj na pokopališču. Kdor pa reče kaj, ga dobi pa notri med štirimi zidovi — a na hrbtu . . .

* **Bilijon vojnih izdatkov.** Po avgustovem poročilu švicarskega bančnega društva so dosegli vojni stroški vseh vojujočih se držav v juliju 875 milijard frankov. Ker se pa vojni stroški vedno le večajo, dosežejo — če bo trajala vojna še nekaj mesecev — strašno številko 1.000.000.000.000, to je en bilijon frankov.

* **Dr. Karl Peters umrl.** Ustanovitelj nemške kolonije v Vzhodni Afriki, dr. Karel Peters, je umrl te dni v nekem privatnem sanatoriju. Dalje časa je bil gubernator Nemške Vzhodne Afrike, kjer je dopuščal, da so se vršila na domačinih strašna grozodejstva. Nemški socialni demokrat, posebno sodrug Bebel, so ga zelo

napadali. Zaraditega se je slišalo njegovo ime velikokrat v nemškem parlamentu. Končno so ga odstavili.

Isdajatelj in odgovorni urednik

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Proda se miza okrogla, dobro ohranjena, politirana, sedelni otroci voziček belo barvan ter dva fina namizna prta. Kje, pove uprava tega lista.

Učiteljska tiskarna
Ljubljana Franciškanska ul. 6,
registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejšje plakate in vabila za . . . shode in veselice. . .

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, itd. . .

Stereotipija. — Litografija.

- GORICA - F. Batjel - LJUBLJANA -
Stolna ulica 2-4 Stari trg št. 28.

Trgovina in mehanična delavnica.

Moška in ženska dvokolesa

še s staro prevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gramofoni, električne žepne svetilke. Najboljše baterije. ■

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Srbenje
Garje
Lišaj
Krase

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo,

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 5; rodbinski lonček K 9. PARATOL-PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Škatlja stane K 3.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri **Paratol delavnici** lekarnarja Ulmer, BUDAPEŠTA VII-11., ROZSA UTCA 21.

SIGORIN
zatre čudovito naglo **STENICE**

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: **Lekarna „pri upanju“ (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko.** Glavne prodaje v Ljubljani: v drogerijah **Anton Kanc** in **B. Čvančara** („Adrija“) ter v lekarnah **Gabrijel Piccoli**, Dunajska cesta in **M. R. Sušnik**, Marijin trg.

Kavarna „UNIONE“

TRST

Velika zbirka političnih in leposlovnih revij in časnikov v vseh jezikih. Shajališče sodrugov vseh narodov.